

analògica de *nabí*⁹ per a aquesta, que generalment ha estat sobreesit per un plurale tantum *nabís* en general a Cardós i Vall Ferrera (Àreu, Farrera, Esterri, Estaon, *nibís* a Tavascan); d'ací sovint *nabissos* novament pluralitzat, amb el derivat *nabissera*. Cap a l'Est tenim, com hem vist per JSpons al Canigó, *avajó* i *avajonera*, que és la forma que hom ha recollit a Conflent i Rosselló en general (*AlcM*, etc. alguns han transcrit malament, forma inexistent, *abaixonera*), i que segons LConill (*Rev. de Roussillon*, núm. 2, 37) arribaria fins a la Cerdanya francesa; en efecte, jo mateix he sentit *abəžunérə* a Estoer, *bəžús* i *bəžunérə* a Conat, a Orbanyà i fins al Capcir (Formiguera).

En el Pallars més occidental tenim, però, formes que corresponen ben exactament a les de l'Alta Vall d'Aran: *nayóns* és com es diu a la Vall d'Àneu (ho sento a Alós i a Sorpe), forma que és també la general a la Vall de Boí (1962, etc.), si bé a Durro vaig sentir (1953), segurament per deglutinació de la *n-* (*un naió* > *un aió*) *ayóns* i *ayonères* (1953); semblantment al Lavedà un *ayou* (que Rolland reporta d'Argelès i Rohlfs de Baretja i Morlaas); però l'àrea de *nayóns* inclou fins a Benasc (1965) i, més arrambades a la V. d'Aran, tenim formes amb *an-* conservat, fins a l'Alta Vall de Barravés, només que ací *anaions* es contrauria en *añions*, d'on *ayóns* i *ayonères* anotat a Senet i al mateix Aneto (1957).

En aragonès, hi ha, de nou, la forma semblant a la més general de Rosselló i Gascunya, car a la Vall de Gistau diuen *abayóns* i *abayonéra* (S. J. de Plan, 1965); però després reprèn la forma més semblant a la basca: *anayones* i *anayonero* a l'Alta Vall de Tena (Sallent, 1966), *anayonéra* (id., i com a NL en *RLiR* XI, 230); però a Panticosa la metàtesi s'ha operat en forma diferent: *nabayones* («se los come la gallineta blanca», o sigui el Lagopus o perdiu-blanca, 1966). Ara bé al peu del trifini entre Tena, Canfranc i França, part damunt de Lanuza i tocant a Sallent, hi ha el pic i gran circ lacustre d'*Anayet* (1966), on crec que hem de reconèixer un derivat romànic arcaic *ANABIĒTU, de caràcter col·lectiu 'veçant cobert d'avajoneres', format directament sobre el basc antic ANABIA sense l'addició de -ONE.

Després dels estudis successius de Rohlfs, JCoromines i Mitxelena, sembla fora de dubtes que ací tenim un basco-romànic ANABI(A) que, amplificada en *ANABIO/ANABIONE, donà per una banda *anajó*, *anayón*, *anajoús*, *naions*, etc.; i d'altra banda, amb metàtesi ja antiga, passaria a *ABANIONE, generalment reduït, per la dissimilació, a *ABAJONE (> *avajó*, *awažún*, *abayones*, etc.) però de vegades conservat més íntegrament en *abanboús* o cosa anàloga (forma conservada a la Vall d'Aura i en algun parlar alt-llenguadocià).

Res a veure, en tot cas, pot tenir amb AVIA nom de planta citat per Columella: no sols per la impossibilitat fonètica sinó perquè tot i no estant ben aclarit de quina planta es tractava, els indicis són que era ben diferent (curativa, i els que no hi han vist simplement el plantatge diuen si és l'herba cana o *senecio*:

veg. *ThLL*, tot ben diferent).

Quan indaguem l'origen del nom d'una planta així, no solament els afins bascos sinó que tot senyal a priori ens ha de fer creure que, a la manera de tots els noms alpins de la mateixa planta,¹⁰ hem d'esperar ací quelcom d'autòcton¹¹ en els Pirineus.¹² Per a un altre nom pre-romà de planta en -BIONE, també pertanyent al substrat pirinenc, veg. *cereions*/CERIBIONS.

DERIV.: *Avajonera*, *naionera*, etc., veg. supra.

¹ *VocAr.*, 17; *BDC* XXIII, 299; *DCEC* I, 199, iv, 920a. — ² Sajambre, *anabios*, *anaos* «lumbres para dar luz en los chozos o cocinas, sacados del arbusto del mismo nombre» (Fernz. González, *Habla de Oseja y Sajambre*, 190). — ³ *āhābe*, Bonaparte, *Le verbe basque*, p. xxix (*āhābe*, Mitx.). Per a aquesta i les altres evolucions dialectals i també per al judici que en fan els lingüistes bascolegs són importants Mitxelena, *FonHivca*. 215, 221, 300; *BSVAP* x, 381; Schuchardt, *BhZRPb*. iv, 24. — ⁴ Mogel, *Peru Abarca*, p. 132, que identifica imprecisament amb l'«endrinó»; la confusió amb l'«airelle» o aranyó, també en alguna dada basca (Bonaparte, etc.). — ⁵ *abi* l'assenyalen *Lakoizketa* a Navarte (a. nav.), Bonaparte a l'Aezkoa (*BSVAP* xiv, 23, 690), algun altre en el Roncal i fins en parlars de les Bascongades, bascos segons sembla. De tota manera va recollir *abia* a Salvatierra de Alaba, *abi* a Peñacerrada, Baráibar, *Vocab. de Alava*, 1903, *RIEB* I, 142-3. — ⁶ *RLiR* VII, 136, 164; *BhZRPb*. LXXXV, § 8; *ZRPb*. LI, 73. — ⁷ *I nabia*, indicats per Darricarrères, però aquest potser -ià, col·lectiu (?) — ⁸ Les cites del *TdF* i de Couzinié (Castres), *abajero* i *abajous*, *aua-*, han de venir de parlar gascons veïns de la capital garonena, crec reportades per Doujat-Visner. En tot cas ni la *j* (no *ts* o *x*) de Couzinié ni la caiguda de la -N- en el nom de la mata poden correspondre al llenguadocià. — ⁹ El rossellonès Companyó (1864) recull *nabin*, que no sé si és un plural *nabins* o més aviat err. tip. per *nabiu*. — ¹⁰ *Lostra*, *amborzala*, etc., per als quals veg. *Jud. Rom.* LII, 332, 336; *VRom.* II, 308-10; V. Bertoldi, *ARom.* IV, 498ss.; *ItDial.* I, 91-113, 161-189; Sganzi, *ItDial.* x, 1934, 263-293. — ¹¹ Precisament per això em sento molt escèptic davant una assonància més considerable *ἀνεμώνιον* glossat 'viola negra' (*ἴον μέλαν*) *CGL* III, 266.37; cf. II, 225.57; VII, 28), sens dubte un mer diminutiu del nom de l'anemona, amb traducció aproximada: ara bé la floració del *vaccinium myrtillus* no és gens conspicua, a penes li n'he vist. — ¹² Chabrand-De Rochas inclouen en els seus lèxics dels parlars alpine-provençals de *Les Alpes Cottiennes* un *abanior* m. «fruit de l'épine-vinette», i que crida fonèticament l'atenció perquè ací -or representa -OLU i *nh* > *nj*. Temo que com en el cas de Couzinié han reportat un nom de planta curiós de terres més o menys llunyanes. D'altra banda la talla de la planta que ells anomenen i les restants característiques botàniques són ben diferents; l'hà-